

บันทึก

เรื่อง ทารอเกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดินและการยื่นคำร้องขอให้พิจารณา
การประเมินใหม่ของการประปาส่วนภูมิภาค

การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) ได้มีหนังสือ ที่ มท ๕๗๕๐๐-๐๓/๒๒๐ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๓๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกาศใช้ ซึ่งมีผลให้รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดิน นั้น กปภ.เป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกิจการด้านสาธารณูปโภค มีที่ดินและอาคารสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ในกิจการ ๒ ประเภท คือ

๑. ที่ดินและอาคารสิ่งปลูกสร้างที่ กปภ.รับโอนจากกรมโยธาธิการและกรมอนามัย ตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาคพ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งถือว่าเป็นอสังหาริมทรัพย์อันเป็นที่ราชพัสดุซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. ที่ดินและอาคารสิ่งปลูกสร้างที่เป็นกรรมสิทธิ์ของ กปภ.โดยตรง

กปภ.ได้ดำเนินการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับทรัพย์สินเฉพาะประเภทที่ ๒ แต่หน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นต่างๆ ได้เรียกเก็บภาษีจากกปภ.สำหรับทรัพย์สินทั้ง ๒ ประเภท ซึ่ง กปภ.ได้แจ้งขอชำระภาษีเฉพาะสำหรับทรัพย์สินประเภทที่ ๒ ที่เป็นทรัพย์สินของ กปภ. เนื่องจากพิจารณาเห็นว่ากปภ.ไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องชำระภาษีสำหรับทรัพย์สินประเภทที่ ๑ แต่หน่วยราชการฯ ไม่ยอมรับชำระ ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ จึงขอหารือว่า กปภ.มีหน้าที่จะต้องชำระภาษีสำหรับทรัพย์สินประเภทที่ ๑ หรือไม่ และหาก กปภ.ไม่มีหน้าที่ชำระภาษีสำหรับทรัพย์สินประเภทที่ ๑ กปภ.มีหน้าที่จะต้องยื่นคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ภายในระยะเวลาตามที่มาตรา ๒๕^๑ มาตรา ๒๖^๒ และมาตรา ๒๗^๓ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ และมาตรา ๓๑^๔

^๑มาตรา ๒๕ ผู้รับประเมินผู้ใดไม่พอใจในการประเมินไซ้ ท่านว่าอาจยื่นคำร้องต่ออธิบดีกรมสรรพากร หรือสมุหเทศาภิบาลตามแต่จะไดกำหนดไว้ เพื่อขอให้พิจารณาการประเมินนั้นใหม่ โดยวิธีการดังจะได้กล่าวต่อไป

^๒มาตรา ๒๖ คำร้องทุก ๆ ฉบับ ให้เขียนในแบบพิมพ์ซึ่งกรมการอำเภอจ่าย เมื่อผู้รับประเมินลงนามแล้วให้ส่งต่อกรมการอำเภอในท้องที่ซึ่งทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ภายในเวลาสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับความตามตรา ๒๔ นั้น เพื่อให้ส่งต่อไปยังอธิบดีกรมสรรพากรหรือสมุหเทศาภิบาล แล้วแต่กรณี

^๓มาตรา ๒๗ ถ้าคำร้องยื่นภายหลังเวลาซึ่งกำหนดไว้ในมาตราก่อน ท่านให้อธิบดีกรมสรรพากรหรือสมุหเทศาภิบาลมีหนังสือแจ้งความให้ผู้รับประเมินทราบว่ามีสิทธิที่จะให้พิจารณาการประเมินใหม่ และจำนวนเงินซึ่งประเมินไว้นั้นเป็นจำนวนเด็ดขาด เมื่อเป็นดังนี้ ห้ามมิให้นาคัดขึ้นสู่ศาล เว้นแต่

แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดไว้หรือไม่ เนื่องจาก กปภ.พิจารณาเห็นว่าบทบัญญัติที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นกรณีที่ใช้บังคับสำหรับผู้หน้าที่จะต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมาย ซึ่งไม่พอใจการประเมินเท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหาหรือดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) ผู้แทน กปภ.และผู้แทนกรุงเทพมหานคร แล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า

(๑) สำหรับปัญหาที่หาข้อนี้เป็นกรณีสืบเนื่องจากการที่กรุงเทพมหานครจาก กปภ. โดยแจ้งรายการประเมินภาษีสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นที่ตั้งที่ทำการของ กปภ. จำนวน ๑๙ รายการ เนื่องจากเข้าใจว่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นทรัพย์สินอันเป็นกรรมสิทธิ์ของ กปภ.ทั้งหมด กปภ.ได้ยื่นคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ต่อคณะกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งขึ้นช่วยกลั่นกรองการชี้ขาดคำขอให้พิจารณาการประเมินใหม่ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวเห็นว่า ควรเพิกถอนการประเมินสำหรับสิ่งปลูกสร้างซึ่งเป็นที่ราชพัสดุและที่ดินที่ กปภ.ถือกรรมสิทธิ์แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ส่วนที่ดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุซึ่งใช้ต่อเนื่องกับสิ่งปลูกสร้างอันเป็นกรรมสิทธิ์ของ กปภ. นั้น กปภ.ยังจะต้องชำระภาษี และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้แจ้งคำชี้ขาดตามความเห็นข้างต้นไปให้ กปภ.ทราบแล้ว

(๒) สำหรับปัญหาที่ว่า ที่ราชพัสดุที่กระทรวงการคลังให้รัฐวิสาหกิจใช้โดยไม่เสียค่าตอบแทนจะต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือไม่ และใครเป็นผู้รับภาระการชำระภาษี นั้น กระทรวงการคลังได้เคยมอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการคลังเชิญผู้แทนกรมธนารักษ์ในฐานะผู้รับผิดชอบดูแลที่ราชพัสดุ และรัฐวิสาหกิจซึ่งใช้ที่ราชพัสดุโดยไม่เสียค่าตอบแทน คือ กปภ. การไฟฟ้านครหลวง องค์การทอผ้าองค์การสุรา โรงงานยาสูบ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

ในปัญหาข้อกฎหมายซึ่งอ้างว่าเป็นเหตุหมดสิทธินั้น

“มาตรา ๓๑ ผู้รับประเมินผู้ใดไม่พอใจในคำชี้ขาดของอธิบดีกรมสรรพากรหรือสมุหเทศาภิบาล จะนำคดีไปสู่ศาลเพื่อแสดงให้ศาลเห็นว่าการประเมินนั้นไม่ถูกต้องก็ได้ แต่ต้องทำภายในสามสิบวันนับแต่วันรับแจ้งความให้ทราบคำชี้ขาด

ถ้าอธิบดีกรมสรรพากร หรือสมุหเทศาภิบาลชี้ขาดว่าผู้รับประเมินหมดสิทธิที่จะให้การประเมินของตนได้รับพิจารณาใหม่ตามมาตรา ๒๙ ห้ามมิให้นำคดีขึ้นสู่ศาลเว้นแต่ในปัญหาข้อกฎหมายซึ่งอ้างว่าเป็นเหตุหมดสิทธินั้น

ในกรณีที่ผู้รับประเมินซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจไม่พอใจในคำชี้ขาดตามวรรคหนึ่ง เนื่องจากเห็นว่าจำนวนเงินซึ่งประเมินไว้นั้นมีจำนวนที่สูงเกินสมควรให้รัฐวิสาหกิจนั้นนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำชี้ขาดตามมาตรา ๓๐ ในการนี้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจให้ลดหย่อนค่ารายปีให้แก่รัฐวิสาหกิจนั้นได้ตามที่เห็นสมควร มติของคณะรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

“ใบแจ้งคำชี้ขาดตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๖

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางมาประชุมเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๓๓ เพื่อแจ้งให้ทราบและหารือนโยบายของกระทรวงการคลังเกี่ยวกับภาระการชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับที่ราชพัสดุซึ่งรัฐวิสาหกิจนำไปใช้โดยไม่เสียค่าตอบแทน ซึ่งกระทรวงการคลังเห็นควรให้รัฐวิสาหกิจซึ่งใช้ที่ราชพัสดุเป็นผู้ชำระภาษีแทนราชพัสดุซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินและปรากฏข้อยุติในการประชุมครั้งดังกล่าวว่าสมควรมีการแก้ไขกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ กำหนดให้รัฐวิสาหกิจซึ่งใช้ที่ราชพัสดุโดยไม่เสียค่าตอบแทนชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินแทนราชพัสดุ ซึ่งขณะนี้กรมธนารักษ์กำลังดำเนินการตามผลการพิจารณาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) มีความเห็นดังนี้

(๑) สำหรับข้อที่หารือว่า กปภ.มีหน้าที่จะต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินสำหรับที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอันเป็นที่ราชพัสดุหรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ กำหนดเรียกเก็บภาษีจากค่ารายปีของโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ตามมาตรา ๘^๖ โดยเรียกเก็บจากเจ้าของทรัพย์สินตามมาตรา ๔๐^๗ โดยกำหนดข้อยกเว้นไม่ใช้บังคับแก่ทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๙^๘

^๖มาตรา ๘ ให้ผู้รับประเมินชำระภาษีปีละครั้งตามค่ารายปีของทรัพย์สิน คือ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นกับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นนั้น ในอัตราร้อยละสิบสองครึ่งของค่ารายปี

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ “ค่ารายปี” หมายความว่า จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่ง ๆ

ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นให้เช่า ให้ถือว่าค่าเช่านั้นคือค่ารายปี แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรที่ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าค่าเช่านั้นมีใช้จำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เช่าได้ หรือเป็นกรณีที่หาเช่าไม่ได้เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเองหรือด้วยเหตุประการอื่น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินค่ารายปีได้ โดยคำนึงถึงลักษณะของทรัพย์สิน ขนาด พื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^๗มาตรา ๔๐ ค่าภาษีนั้น ท่านให้เจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้เสีย

แต่ถ้าที่ดินและโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ เป็นของคนละเจ้าของ เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ต้องเสียค่าภาษีทั้งสิ้นในกรณีเช่นนั้นถ้าเจ้าของโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ไม่เสียภาษี ท่านว่าการขายทรัพย์สินทอดตลาดของผู้หนึ่งตามมาตรา ๔๔ ให้รวมขายสิทธิใด ๆ ในที่ดินอันเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ยังคงมีอยู่ด้วย

^๘มาตรา ๙ ทรัพย์สินดังต่อไปนี้ ท่านให้ยกเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้

(๑) พระราชวังอันเป็นส่วนของแผ่นดิน

(๒) ทรัพย์สินของรัฐบาลที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะ และทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการของการรถไฟโดยตรง

(๓) ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะและโรงเรียนสาธารณะ ซึ่งกระทำการอันมิใช่เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา

(๔) ทรัพย์สินซึ่งเป็นศาสนสมบัติอันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดี่ยวหรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์

(๕) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ซึ่งปิดไว้ตลอดปีและเจ้าของมิได้อยู่เองหรือให้

แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๔ การพิจารณาว่าบุคคลใดจะได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีหรือไม่ จึงต้องพิจารณาจากตัวทรัพย์สินนั้นเองว่าเข้าลักษณะที่ได้บัญญัติยกเว้นไว้หรือไม่ ซึ่งที่ดินและอาคารสิ่งปลูกสร้างตามปัญหาที่หารือนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖)^๙ ได้เคยให้ความเห็นไว้ว่า ที่ดินและอาคารสิ่งปลูกสร้างที่กรมโยธาธิการและกรมอนามัยเคยใช้และ กปภ.รับโอนมาตามมาตรา ๔๙^{๑๐} และมาตรา ๕๐^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาคฯ โดย กปภ.มีสิทธิใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวตามนัยมาตรา ๕๑^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาคฯนั้น ถือเป็นที่ราชพัสดุตามมาตรา ๔^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ แต่อย่างไรก็ตาม การใช้ที่ดินและอาคารสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวในกิจการของ กปภ.ไม่เข้าลักษณะที่จะได้รับยกเว้นภาษีตามมาตรา ๙ (๒)^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ เนื่องจากอำนาจ

ผู้อื่นอยู่ นอกจากคนเช่า ในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกัน

(๖) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างของการเคหะแห่งชาติที่ผู้เช่าซื้ออาศัยอยู่เองโดยมิได้ใช้เป็นที่พักอาศัยหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้

“บันทึก เรื่อง ทาหรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินของกรมโยธาธิการและกรมอนามัย ที่โอนไปเป็นของการประปาส่วนภูมิภาคตามพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ (ทรัพย์สินดังกล่าวได้แก่ที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้างบนที่ดินทอส่งน้ำประปา มาตรวัดน้ำ และเครื่องจักรกล รวมทั้งมอเตอร์ไฟฟ้า มีรายการใดบ้างเป็นอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ ตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘)

๑๐มาตรา ๔๙ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ตลอดจนงบประมาณและทุนหมุนเวียนการจำหน่ายน้ำประปาในส่วนภูมิภาคของกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และ กปภ. จะได้ตกลงกันไปเป็นของ กปภ. ทั้งนี้ ภายในเวลาไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๑๑มาตรา ๕๐ ให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้ ตลอดจนงบประมาณของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการประปา ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและ กปภ. จะได้ตกลงกันไปเป็นของ กปภ. ทั้งนี้ ภายในเวลาไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๑๒มาตรา ๕๑ สิทธิตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ ให้หมายความรวมถึงสิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุของกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย หรือกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข แล้วแต่กรณีด้วย ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการและทรัพย์สินที่โอนไป

๑๓มาตรา ๔ ที่ราชพัสดุ หมายความว่า อสังหาริมทรัพย์อันเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินทุกชนิด เว้นแต่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดิน โดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(๒) อสังหาริมทรัพย์สำหรับพลเมืองใช้หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ของพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ส่วนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่เป็นนิติบุคคลและขององค์การปกครองท้องถิ่นไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ

๑๔โปรดดูเชิงอรรถที่ (๘), ข้างต้น

กระทำการตามวัตถุประสงค์ของ กปภ. ตามมาตรา ๗^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาคฯ แม้จะเป็นการประกอบกิจการเพื่อสาธารณูปโภค แต่ก็มิได้มีลักษณะเป็นการใช้เพื่อสาธารณะเพราะมีลักษณะแสวงหากำไรด้วย และประกอบกับคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้เคยให้ความเห็นไว้ว่า คำว่า “รัฐบาล” หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม^{๑๖} เท่านั้น ไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลต่างหากด้วย ดังนั้น กระทรวงการคลังในฐานะเจ้าของทรัพย์สินจึงมีหน้าที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามมาตรา ๔๐^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ

กล่าวโดยสรุป กปภ. ไม่ใช่เจ้าของที่ดินและอาคารสิ่งปลูกสร้างที่ กปภ. รับโอนสิทธิในการใช้จากกรมโยธาธิการและกรมอนามัยตามมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่เป็นผู้เสียภาษีสำหรับที่ดินและอาคารสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว

(๒) สำหรับข้อที่หาหรือว่า ถ้า กปภ. ไม่มีหน้าที่ต้องชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินตามข้อหาหรือตาม ๑. กปภ. จะต้องขอให้พิจารณาการประเมินใหม่หรือไม่ นั้นเห็นว่า เมื่อหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ได้เรียกเก็บภาษีโดยแจ้งรายการประเมินไปให้ กปภ. ตามมาตรา ๒๔^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ กปภ. จึงเป็นผู้รับประเมินซึ่งพึงจะต้อง

^{๑๔}มาตรา ๗ ให้ กปภ. มีอำนาจกระทำการกิจการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองหรือทรัพย์สินต่าง ๆ สร้างซื้อ จัดหา ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำรับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) สำรวจ วางแผน และพัฒนาแหล่งน้ำดิบ ตลอดจนจัดให้ได้มาซึ่งน้ำดิบ

(๓) สำรวจ วางแผน และสร้างระบบการผลิต การส่ง และการจำหน่ายน้ำประปา

(๔) กำหนดราคาจำหน่ายน้ำประปา อัตราค่าบริการ ค่าเครื่องอุปกรณ์และค่าสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนวิธีการและเงื่อนไขในการชำระราคาและค่าตอบแทนดังกล่าว

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้น้ำประปาเพื่อประโยชน์ในการให้บริการสาธารณูปโภค

(๖) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการใช้และบำรุงรักษาทรัพย์สินของ กปภ.

(๗) กู้หรือยืมเงินภายในและภายนอกราชอาณาจักร

(๘) ให้กู้หรือให้ยืมเงินโดยมีหลักประกันด้วยทรัพย์สินเพื่อประโยชน์แก่การประกอบและส่งเสริมธุรกิจของ กปภ.

(๙) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

(๑๐) ถือหุ้นหรือเข้าเป็นหุ้นส่วนหรือร่วมกิจการกับบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์แก่การประกอบและส่งเสริมธุรกิจของ กปภ.

^{๑๖}บันทึก เรื่อง การเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินของธนาคารแห่งประเทศไทย (กรณีมาตรา ๙

(๒) แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕)

^{๑๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๗), ข้างต้น

^{๑๘}มาตรา ๒๔ เมื่อได้ไต่สวนตรวจตราแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะกำหนด

จ่ายค่าภาษี หากไม่พอใจในการประเมินไม่ว่าจะเห็นว่าตนเองไม่มีหน้าที่ต้องชำระภาษีหรือค่าภาษีที่ประเมินไว้สูงเกินไป^{๑๙} ก็จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕^{๒๐} มาตรา ๒๖^{๒๑} และมาตรา ๒๗^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ เพื่อขอให้มีการประเมินภาษีใหม่ให้ถูกต้องรวมทั้งนำคดีไปสู่ศาลตามมาตรา ๓๑^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินฯ หากยังเห็นว่าค่าชำระของหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นไม่ถูกต้อง

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) เห็นว่าปัญหาตามข้อหาหรือข้างต้นน่าจะหมดสิ้นไป เพราะในขณะนี้กระทรวงการคลังกำลังดำเนินการให้รัฐวิสาหกิจซึ่งใช้ที่ราชพัสดุโดยไม่เสียค่าตอบแทน รับภาระชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินแทนกระทรวงการคลัง โดยอยู่ในระหว่างการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๑๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘

(ลงชื่อ) อักษราทร จุฬารัตน

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๓๖

(ก) ประเภทแห่งทรัพย์สินตามมาตรา ๖

(ข) ค่ารายปีแห่งทรัพย์สิน

(ค) ค่าภาษีที่จะต้องเสีย

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งรายการตามที่ได้กำหนดไว้นั้นไปยังพนักงานเก็บภาษี ให้พนักงานเก็บภาษีแจ้งรายการประเมินไปให้ผู้รับประเมินทรัพย์สินในท้องที่ของตนทราบโดยมิชักช้า

^{๑๙}ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๑๒๕/๒๕๑๒ (ที่ประชุมใหญ่) ระหว่างสมาคมพาณิชย์อินเดีย โจทก์ เทสบาลนครกรุงเทพ จำเลย ซึ่งวินิจฉัยว่า เมื่อเจ้าพนักงานแจ้งรายการประเมินภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. ๒๔๗๕ มาตรา ๒๔ ไปยังผู้ใด บุคคลผู้นั้นก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้รับประเมินโดยป็นบุคคลผู้พึงชำระค่าภาษีตามที่ประเมินมานั้น ถ้าไม่พอใจการประเมิน จะโดยอ้างว่าเพราะเจ้าพนักงานประเมินผิดให้เสียภาษีในกรณีไม่ต้องเสียหรือประเมินให้เสียมากกว่าที่ควรต้องเสีย บุคคลนั้นต้องฟ้องคดีต่อศาลว่าการประเมินไม่ถูก จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับมาตรา ๓๙ ซึ่งบัญญัติให้ชำระค่าภาษีทั้งสิ้นก่อนศาลประทับฟ้อง หากมิได้ชำระค่าภาษีเสียก่อนศาลย่อมจะรับฟ้องไว้พิจารณาคดีได้

^{๒๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑), ข้างต้น

^{๒๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒), ข้างต้น

^{๒๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๓), ข้างต้น

^{๒๓}โปรดดูเชิงอรรถที่ (๔), ข้างต้น